

PAUTES ECCLESIOLÒGIQUES QUE HA DE TENIR L'EVANGELITZACIÓ. TANT DES DE L'HORIZÓ QUE ABASTA LA CATOLICITAT D'ESGLÉSIA, COM MIRANT L'ESGLÉSIA LOCAL, A MALLORCA

Per Josep Amengual Batle

Podem parlar d'una «nova evangelització»?

Des de fa anys, en totes les esferes de l'Església catòlica, precisem-ho, l'expressió «nova evangelització» s'ha generalitzat. Els documents són de moltes qualitats. Doncs bé, tot i que pot ser una indicació impertinent, m'agradaria poder al·ludir a una qüestió prèvia, que consisteix a precisar el punt de referència que elegim, a l'hora de parlar de la novetat de l'evangelització que l'Església ha d'oferir. Una cosa pot ser nova, si és la primera del seu gènere. Vora aquesta novetat absoluta, n'hi ha moltes de relatives, des del moment que hi ha coses, persones, etc., que presenten quelcom d'una manera innovadora, o que comencen a realitzar una tasca de qualque manera. També ens trobam amb persones noves, com poden ser els immigrants, o els treballadors nous, perquè acaben de contractar-los, etc.

Passant al nostre cas, diríem que, quan hom parla de la nova evangelització pretén oferir un anunci nou de l'Evangelí, per referència a un anunci anterior, que seria el vell. Sense que hagi cercat una informació exhaustiva, senzillament no he acabat de veure l'abast de les novetats en les formes d'evangelitzar, tampoc no he sabut descobrir continguts nous, i no acab de veure que hàgim arribat a col·lectius de persones noves, per tal d'oferir-los l'Evangelí. Si aquestes innovacions s'haguessin donat, crec que

seria més realista plantejar-se parlar d'una «nova evangelització».

Si ens fixam en el rostre envellit de l'evangelització de l'Església, no sabria precisar què és el que cal decantar de la circulació. És que, a més, l'única Església de Jesucrist evangelitzava i evangelitza de moltes maneres, atesa la seva catolicitat. Catolicitat que, des de Pentecostès parla totes les llengües, és a dir s'adreça i es manifesta a tots els pobles. D'aquí que, quant a les formes, parlar d'una sola evangelització, sigui nova o sigui vella, em sembla abstracció.

Si encara avançassin, i prenguéssim, els molts recursos que es distribueixen, o que hom pot davallar per mitjans informàtics, sovint podríem prendre els de 1970, i canviant-los la data, es distribuirien sense gaire obstacles. Petits assajos com aquest, els conec.

Aquesta relació del que és nou amb el que és vell no emergeix tan simplement. Ha estat precisament el papa Benet XVI que s'ha escairat cap a una línia teològica, segons la qual predomina la continuïtat eclesial, en els ensenyaments doctrinals del concili Vaticà II sobre l'Església. No entrarem en detenció en aquesta temàtica. Però, diríem d'entrada que l'evangelització queda més junyida a Jesucrist, en tots els seus vessants, que no l'Església, les plasmacions de la qual depenen més de les realitats socials, de la concepció sociològica, i en part política, d'allò que és un poble. Hi entren les formes de reunir-se i vincular-se en comunitat, és a dir, en església, la manera de projectar-se al món i el discerniment per a adoptar els estils de regir-se. Si en l'eclesiologia, Benet XVI ha vist més aviat la continuïtat amb el passat, i ha percebut una menor innovació,¹ per a mi encara resulta més ardu copsar una novetat en l'evangelització, comparada amb una d'anterior. Quina? D'on?

Sincerament, hem de replantejar-nos l'evangelització com a

---

¹ Vegeu una obra emblemàtica, en aquest sentit, de David G. SCHULTENOVER, (ed.), *Vatican II. Did Anything Happen?*, New York-London: Continuum 2007. Hi ha traducció al castellà. La introducció és de John W. O'Malley, que té, a més, el capítol més interessant. No entrem en més detalls, ni a esmentar els teòlegs més propers a Benet XIV. En aquest punt, creiem més convinents els plantejaments d'O'Malley. Vegeu tot el número 250 d'*Iglesia viva*, abril-juny (2012), que porta aquest títol general: *A los 50 años del Concilio, ¿Qué celebramos?*

problema primordial de la comunitat de seguidors de Jesucrist, d'una manera catòlica, és a dir, que sigui oberta a tots els pobles, i a tots els temps. Ara, mostrar la successió d'allò que és nou en l'evangelització, per referència a allò que és vell, ho consider molt arriscat.

Una novetat: els ritmes del nostre món

Cal prendre en compte fenòmens totalment nous, com són els canvis de costums i de molts referents, en els nostres dies. Fins i tot en una família, els germans que es duen uns quants anys tenen dificultats de comprendre's. Aquests ritmes afecten molt l'evangelització.

Mirem els ritmes eclesiàstics: els bisbes tenen el deure de visitar les parròquies cada 5 anys. Un cop més m'agrada repetir-ho, els polítics tenen un termini de quatre anys, i els bisbes no mouen fitxa fins que n'ha passat més de mig. En el sínode de bisbes de l'any 1985 hom va començar a parlar d'un Catecisme de l'Església catòlica, que no va ser publicat fins l'any 1992. Entre tant un grapat de països catòlics dominats per l'antiga Unió Soviètica cobraven una llibertat que els duia a una situació anterior indefinida, però llunyana.

El nostre món demana unes esglésies locals dinàmiques, ben preparades bíblicament, teològicament, pedagògicament, i amb gran sentit del moment històric, i que sien capaces de poder transmetre missatges simples, segurs, i clars, amb trets bíblics diàfans, que serveixin als pares catòlics, als catequistes, als professors de religió, per poder emparar elementalment els joves. La doctrina grossa tindrà la funció que cada església local li assignarà. Parlo d'església local en el sentit que li dona la constitució dogmàtica *Lumen gentium*, 26,a, que no la fa equivalent ni de la diòcesi, ni tan sols de la parròquia.²

Hauríem d'aprendre de l'església primitiva, que anava elaborant

---

2 Josep AMENGUAL I BATLE, «Església local i església particular. Una paràfrasi als textos del concili Vaticà II», dins *Revista Catalana de Teologia*, XIII (1988), 135177; ID., *L'Església com a Poble de Déu. Notes d'Eclesiologia*, (Lucus 5), Mallorca: Publicacions del Santuari de Lluç 1993, pàg. 322-351.

les professions de fe de manera molt simple, i tenint present el context religiós i cultural on es feia present. Els missioners, companys de sant Pere Claver, del pare Fiol, del beat Juníper, sabien què volien, amb les doctrines abreujades, i plenes de dibuixos. Un laic, José M^a. Llorente, assetjat d'enemics, en la seva residència improvisada d'Alberto Aguilera 23 (ara 21), de Madrid, l'any 1937 va poder aprofitar la seva memòria per a compondre un catecisme de Ripalda *naif*, per als infants de dues famílies catòliques, que hi vivien clandestinament.³ No arraconarem l'evangelització d'un pare de família creatiu i arriscat, però que, en temps de guerra, per a la doctrina no emprava grans i llargarudes elaboracions. Les Summes o els grans catecismes no són per a les fronteres de la fe. I avui, tot el món ha esdevingut frontera per als cristians.

L'Església i l'evangelització, és a dir, l'Església per a la felicitat

Jesús, un home apassionat per la felicitat humana

Jesús mostrà i realitzà un projecte de la felicitat perquè tota persona arribàs a ser feliç, ja ara i, per suposat, per tal que assolís la felicitat escatològica. Déu no va crear la seva imatge perquè en la terra ho passàs malament. La terra no es l'atri penós, abans d'arribar al cel. El dolor, és a dir, el mal mai no pot ser volgut per Déu. No entrarem en les controvèrsies que hi ha sobre el mal, o sobre la que hom anomena «ponerologia», terme manllevat del grec. Són admirables aquests debats, en els quals s'han immergit teòlegs ben propers a nosaltres; però no arriben a desembocar en respostes satisfactòries, i sobretot, no ens proporcionen pautes que ens serveixin per a l'evangelització. Que esbrinin problemes col·laterals és una manera d'humanitzar la nostra història.

Antropològicament Jesús de Natzaret va ser un home feliç, altrament no hauria estat plenament humà. És a dir, aquell home semblant en tot a tots els altres, exceptuat el pecat, no podia no

---

³ LUIS RESINES LLORENTE, *El Ripalda en viñetas. Un catecismo de la Guerra Civil. Láminas de José María Llorente*, Madrid: PPC 2009.

ser feliç, al màxim. Li hagués mancat allò que dóna ple sentit a la vida. La felicitat no és ni per a Jesús ni per a nosaltres solament un bé escatològic, que hem d'esperar, sinó que és ja una experiència de la vida present, en tot moment de la nostra existència humana. És evident, aquesta felicitat té les seves limitacions, desaparicions i frustracions, pròpies de tot realitat creada, és a dir limitada.

Si llavors ens atansam a la manera com Jesús mirava la humanitat, trobarem un home solidari amb uns homes que semblaven ovelles sense pastor, sobre els quals fitava els seus ulls misericordiosos i compassius.

Una petita mostra de l'Evangeli era la de convidar els seus deixebles a retirar-se, i a reposar, tot mostrant-los el seu cor benèvol i senzill. Era un tast de la bondat de Déu, el Regne del qual anunciava. L'evangelització, per tant, era una alternativa a l'afeixugament imposit amb prescripcions, imposicions, dominacions, exaccions. És important contrastar el tipus de mirada de Jesús sobre la humanitat, car els seus deixebles l'hauran de seguir, també en aquest veure, en aquesta observació.

Aquell home feliç no podia no ser sensible davant la infelicitat històrica de molts, i davant les possibilitats de ser feliços tots, descobrint un Déu que és Pare, que coneix allò que ens manca, i que sempre és disposat a obrir-nos i a vessar els béns de la seva taula. D'aquí que, aquest jueu, posseït per la plena felicitat, va crear un nou missatge per a la humanitat, i el va mostrar com a evangeli, és a dir, com a notícia de la felicitat, per a la felicitat.

El primer fruit d'aquest anunci del Regne de Déu, fet per Jesús de Natzaret, va ser la formació del grup dels Dotze, dels deixebles i, perquè no sempre queda palès, precisarem que hi hem de comptar moltes deixebles. Vora aquests resultats, hi hem d'afegir l'existència de tot un moviment de Jesús, més fluctuant, quant a compromís amb ell, d'homes i dones.

El xoc de la novetat de Jesús, del seu missatge, de les seves propostes el va conduir a la creu, que ell va interpretar com a manera d'estimar Déu, i com a mostra que no renunciava a la nostra felicitat, ans perquè fóssim plenament lliures, s'entregava

a la passió. No renunciar a aquell projecte el dugué a ser crucificat, no per morir i tancar la seva vida, sinó perquè amb aquesta mort els valors del món quedaven capgirats, i així sorgia un món reconciliat, amb la capacitat de viure sota l'amor, i ja no polaritzat per l'ambició i el poder.

Ressuscitant aquell home Jesús, el Pare li donava raó. Tant és així, que, des de l'esdeveniment de Pasqua, Jesús comença a ser reconegut com el Crist, és a dir, com aquell que no solament anuncia el Regne de Déu, sinó que ho havia fet perquè era el Fill de Déu. Per això, mereixia encara més crèdit, és a dir, tot el crèdit, perquè no podia mentir ni enganyar. Aquell home Jesús esdevenia Jesucrist, i començava a ser possible creure en ell. Per aquí sorgeix la comunitat que anomenam església, és a dir, comunitat de creients en Jesucrist redemptor ressuscitat.

D'aquelles persones, engrescades per Jesús, i tornades a reunir pel Ressuscitat, a Pentecostès quedaren congregades com a primera comunitat dels «sants». Eren homes i dones. No és cert que solament experimentassin les forces de les llengües de foc els apòstols. Els reunits eren més, perquè la llista del capítol primer dels Fets dels apòstols en parla de dones i d'homes, que eren amb els Dotze. I ningú pot assegurar que la llista sigui completa. Aquells reunits eren els «sants», o l'inici de l'Església, una santa, catòlica i apostòlica.

Els «sants» és el nom de la primera comunitat, que progressivament es va anomenar església. Quan nosaltres diem que Saule perseguia l'Església, traduïm aquesta expressió dels Act 9,13, segons la qual, Ananies deia al Crist que aquell jueu empresonava «els teus sants de Jerusalem».⁴ Diguem que pot ser que el primer nom de l'Església fos el de «sants».

Aquesta comunitat de «sants», per la santificació de Crist i de l'Esperit, que ofereixen una transformació, i una conversió radicals a tota persona, rep un missatge nou i gojós, que és el de l'Evangeli, i una missió, que és la de l'evangelització. L'Església,

---

⁴ Vàrem reunir una sèrie de textos que expressen un sentit semblant, a *L'Església com a Poble de Déu. Notes d'Eclesiologia*, pàg. 71-72.

tot inspirant-nos en Romano Guardini, esdevingué com la manifestació de la força de l'exalçat sobre la creu. Manifestació que consisteix magníficament en l'evangelització.

Per tant, mirem l'Església com a comunitat evangelitzadora i, de seguida, copsarem com l'Església s'ha d'entendre primordialment a partir del seu origen, i dels plans de Jesucrist, que no començant pels seus projectes, per les seves necessitats. L'absolut és Déu, no l'Església.

Actituds prèvies, per a una Església que vol evangelitzar

En primer lloc, com a membres de l'Església, ens hem de posar en el nostre lloc. Dins el món medieval, extraordinàriament creatiu, ben pocs es varen plantejar la urgència de l'Evangelització. Els cristians estaven evangelitzats, com aquella societat ho podia entendre. Fora dels 60 milions de catòlics, quasi tots de cultura llatina, i germànica, els cristians ortodoxos comptaven poc, i dels musulmans es curaven els croats i poc més. En aquest món sorgiren els dominics i framenors, que crearen escoles de llengües per a evangelitzar els musulmans. I vora ells s'aixecà Ramon Llull.

Avui, l'Església no pot donar per suposat que els batejats són evangelitzats. Ni tampoc podem assegurar que la moral que predica la mateixa Església no necessiti unes revisions ben profundes. Fa uns anys, un degà d'una facultat de Teologia, moralista, es queixava de la peresa de les institucions eclesiàstiques per emprendre una tasca laboriosa per tal de revisar molts d'ensenyaments de moral familiar. La impressió bastant generalitzada és que les respostes es donen per segures, sense un estudi previ del que viu la societat avui, i del que poden oferir les ciències humanes.

L'Església ha de renunciar al domini per a poder evangelitzar

Hi ha uns fets irrenunciabls, com és la convicció que els catòlics seguim Jesucrist, que és el camí, la veritat i la vida. Hem

de donar la vida per ell. Però aquest patrimoni que hem rebut com a Església no fa del catolicisme el senyor de res. L'únic Senyor és Jesús, el qual, ressuscitat i manifestant el seu poder diví, com l'experimentaren els apòstols, deixebles, homes i dones, reberen un encàrrec únic: anar a anunciar, mai a dominar. Jesús té tot el poder com a salvador. L'Església, fora de la comunitat dels creients, no en té cap, de poder.

D'aquí que els seculars i escandalosos enfrontaments amb els poders civils — sovint frívols i fermats per les exigències de l'electorat—, han estat, i en l'Estat Espanyol segueixen essent, un dels grans antidòts contra l'evangelització. Atreure, convidar, entusiasmar, com ho féu Jesús, no és compatible amb amenaçar, acusar, condemnar. Per aquest camí ningú no és evangelitzat. Per raó que puguem tenir els cristians, els que no ho són no tenen motius per a assumir determinades exigències ètiques.

El domini i el poder desacrediten l'Evangeli, són antievangèlics per si mateixos. Més encara, violen la millor tradició de l'Església. Em permet prendre unes frases del meu text, que em serví per a ensenyar Història de l'Església Antiga, a Deusto i al CETEM:

El missatge del Déu fet home i la idea de la *humilitas*, que en darrer terme es fonamenta en l'encarnació, possibilitaren la conversió d'Agustí.⁵

Les raons que dugueren el cristianisme a la victòria foren la fontana d'on brolla l'eficàcia de tots els altres factors.⁶

No cal tenir por a ser fidels a l'Evangeli. La fidelitat a l'Encarnació va ser el secret de l'èxit. Recobrar les actituds dels cristians pocs i perseguits, i aprendre del seu llenguatge, serà una de les claus per a una evangelització creïble, autèntica, i eficaç, en el segle XXI. Tal vegada hom pugui aprendre molt d'un llibret que té com a autor un no catòlic. Mostra com un obscur moviment, com el de Jesús, amb tres segles, i en temps de marginació i fins i

---

⁵ Ovila BRABANT, *Le Crist centre et source de la vie morale chez saint Augustin*, Gembloux 1971, pàg. 8487.

⁶ Karl BAUS, *De la Iglesia primitiva a los comienzos de la Gran Iglesia*, dins H. JEDIN, (ed.), *Manual de Historia de la Iglesia*, I, Barcelona: Herder 1966, I, pàg. 599-600.

tot de persecució, va omplir el món.⁷

D'aquí que una actitud que hem de canviar els catòlics consisteix a dirigir-nos al món com si hi hagués una moral única que fos reconeguda per tothom. No és així, ni entre els batejats catòlicament. Pensar altrament és obrar per imposicions, i sense llibertat no hi ha ni fe ni amor.

Per la via de la imposició l'Església es comporta com si fos una secta, i no una comunitat que rep i anuncia la Salvació de Déu Pare, amb vocació d'universalitat, no proselitista, sinó testimonial i engrescadora. La imposició és una fatal feblesa.

Més incoherent és voler imposar la moral catòlica als que no creuen, o que no vegin que aquesta moral sigui cristiana. Per desastroses que imaginem les situacions, no són pitjors que la coacció moral que podria imposar l'Església, que reconeixem com a mare. Ho confessam en el Credo.

L'Església forma una comunitat que s'ha de sentir gojosa de ser salvada, però fora de l'Església visible existeix la major part de la humanitat, que Déu salva per mitjans misteriosos.

Per tant, com a Església, la catòlica ha d'adorar el Déu viu, i l'infinit espai que té per salvar. No seria cristià, sinó pagà, dictar a Déu com s'ha de comportar, per a realitzar els seus projectes. L'Església és anunciadora de la salvació, però no senyora del missatge ni del projecte de salvació.

I. LA DIMENSIÓ VERTICAL DE L'ESGLÉSIA

En les nostres circumstàncies, per molts problemes que tingui el fet religiós, l'evangelització no existiria si no hi hagués una fe en Déu, Pare, Fill i Esperit Sant. Ben diferent és aquesta realitat del que moltes vegades manifesten fins i tot algunes persones que fan catequesi, les quals diuen que en fan perquè els agrada treballar amb infants, perquè tenen sentiments filantròpics, però no amaguen que de fe van escasses. Sigui el que sigui d'aquestes situacions, que s'han de tractar amb esperit pastoral, el fet és que

---

⁷ Rodney STARK, *The Rise of Christianity. How the Obscure, Marginal Jesus Movement Became the Dominant Religious Force in the Western World in a Few Centuries*, San Francisco: Harper San Francisco 1997. N'hi ha dues traduccions al castellà. Una a Trotta, de Madrid.

l'Església i el seu ministeri evangelitzador són una creació del Déu bondadós. Aquesta realitat pertany a la fe de l'Església.

Aleshores, l'Església, és a dir, tots els que la formam, hem de purificar i fer més sensible en nosaltres la fe, la convicció, la sensació i l'expressió que som en les mans del Pare, perquè visquem la nostra història de la salvació, mentre sortim en missió, per tal que realitzem el seu projecte, que ha de ser el de l'Església. En efecte, Déu vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat.

La paradoxa de l'evangelització del Déu totpoderós, perquè és misericordiós

És aquesta una evangelització que té present allò que contemplava Jesús: una humanitat atupada, afeixugada, empobrida, i carregada de normes humanes que amagaven la salvació de Déu.

El missatge de Jesús es condensa en les Benaurances, que no afeixuguen ningú.

Des d'aquest horitzó, el projecte eclesial de l'evangelització s'ha d'inspirar en Jesús que anunciava la Bona nova, i que convidava a no apagar el ble que fumeja ni trencar la canya escardada. O, en altres paraules, molt conculcades, segons les quals hom no pot fer la triadella del blat i de la cugula. Ja la farà Déu en el seu judici, sempre misericordiós.

Per l'altre costat, sovint en l'Església s'imposen els esperits temorencs, que volen defensar Déu dels efectes universals de la seva misericòrdia. Però la fe de l'Església ens mostra que cal deixar que Déu sigui Déu, el Déu ric en misericòrdia, i lent per al càstig. No solament Déu és lent a punir, ans és generós a repartir el que ell és. I demana a l'Església una gran llibertat. En efecte, als esperits calculadors i exactes, els respon: Per ventura tu seràs dolent, és a dir, rigorós, controlador del meu cor, perquè jo som bo? O és que si repartesc allò que és meu, no tinc llibertat per a fer-ho?

L'oració col·lecta del diumenge XXVI durant l'any és corprenedora. Però, comentada amb molts creients, demana una pedagogia especial per ser entesa. Al primer cop, convenç poc la paradoxa que implica que confessem que precisament la grandesa de Déu consisteix a ser misericordiós, és a dir, feble, condescendent, i no imposant el seu poder. I aquí hi ha tota una altra línia d'evangelització, que condueixi a la cordialitat de Déu, i que expressi una infinitud, una omnipotència que es fa misericòrdia. Hem de córrer el risc que aquesta predicació sembli inútil. Però serà alliberadora.

No temem per quan arribarà el moment en què Jesucrist haurà d'entrar en el projecte de la nostra evangelització. No hi ha cap dubte que dogmàticament el nostre accés a Déu és per Jesucrist. Però el projecte de Déu solament és realitzable dins les circumstàncies històriques i personals de cada persona. Aquestes circumstàncies de cap manera es poden entendre com una maledicció de Déu, que és el Senyor de la història. Aquests fets ens mostren que allò que és central en la nostra fe no sempre és el més pedagògic per a accedir-hi. Dit en termes escolàstics, la prioritat ontològica dels objectes de la fe no coincideix amb l'ordre que hem de seguir per a conèixer-los.

D'aquí que, perquè arribem a poder anunciar Jesucrist, haurem de seguir la pedagogia del Beat Ramon Llull expressada en el *Llibre del Gentil i dels tres Savis*. Llull havia observat la situació en què es trobava la humanitat. Uns eren pagans, perquè no coneixien cap déu que se'ls hagués mostrat mitjançant una revelació, plasmada en un llibre. Altres eren creients, en tres formes distintes, segons els tres llibres diversos, donats per Déu. Uns eren jueus, que tenien les Escriptures, segons l'Antic Testament, uns altres eren cristians, i a aquelles escriptures hi afegien el Nou Testament. Finalment hi havia els musulmans, que havien rebut l'Alcorà. Els seus representants eren savis i experts en religió, mentre el pagà no disposava d'un ensenyament. En temps de Llull era impensable el fenomen de l'agnosticisme i de l'ateisme general.

En els nostres dies, l'Església evangelitzadora haurà de prendre un bon compte de les diverses situacions en què es troba la humanitat. Observarem, en primer terme, que la plataforma en la qual hom pot conversar de Déu és més ampla que la que permet anunciar Jesucrist, cal imitar Pau, i anar a aquests areòpags possibles. Per descomptat, mostrar com l'Església és obra de Déu serà una tasca molt posterior. Abans haurem de començar perquè la persona es posi en camí, pel qual, al llarg d'un recorregut com el d'Abraham, arribarà a obrir-se a la fe, o, almenys, a salvar-se. En efecte, allò que salva és que hom viu plenament segons la pròpia consciència, com ho reconegué Pere, en la casa del militar romà Corneli (Act 10,35), i com ens ho ensenya nítidament la constitució dogmàtica sobre l'Església, *Lumen Gentium*, 9, amb el suport d'aquest passatge dels Fets dels apòstols.⁸

Mai no podríem suposar que el Déu dels cristians va crear la humanitat, perquè en la seva majoria quedàs allunyada d'Ell. Seria un enviliment universal de la seva imatge. Ja el llibre de la Saviesa, 11, 24 ho diu clarament: «És que estimes tot el que existeix i no et repugna res del que has creat, ja que no has fet res sense estimar-ho.»

No passem ànsia pel què Déu ha fet. Ho ha creat perquè estima. Que nosaltres no sabem com Déu salva fora de la fe socialment expressa en Jesucrist és un fet més que comprovat. Però la nostra limitació en el coneixement de les formes salvadores de Déu no és una manera de posar fites a la salvació universal, volguda pel mateix Déu. Un altre cop s'imposa que adorem Déu, que reconeguem generosament que volem que sigui com és, universalment bo i salvador.

En efecte, no oblidem que hi ha una revelació judeocristiana que ens mostra com la persona humana és una imatge del Déu viu. Del Déu de Jesucrist. Per tant, el fet creacional va carregat de bondat, en milers de milions de persones que són imatges de Déu, i accedeixen al seu cor de maneres misterioses. D'aquí que

---

⁸ Vegeu, Josep AMENGUAL I BATLE, *L'Església com a Poble de Déu*, pàg. 177-178.

l'Església evangelitzadora sap copsar aquestes situacions, i des de les realitats tan diverses, esdevé capaç de ser la pedagoga, que acompanya i obre camins, perquè l'Esperit desvetli els sentiments humans que acostin al reconeixement de Déu com a Pare. En aquest procés entrarà expressament el missatge de Jesucrist i la seva persona. Però el calendari d'aquestes esdeveniments és imprevisible i sorprenent.

Aquesta dependència de l'Església del cor del Pare és una de les expressions de la fe cristiana que la mateixa Església ha d'explicitar i li ha de donar una major significativitat. La grandesa de l'Església no és la pròpia magnificació, sinó l'entrega magnànima a la causa de Déu. És Déu qui salva, mentre que l'Església ha de mostrar-se com a sagrament, és a dir, signe de salvació. I, si n'és signe, creixerà com a comunitat que rep, viu, celebra i anuncia la salvació.

Des d'aquesta perspectiva, hem de recollir com es presenta l'Església en la constitució dogmàtica *Lumen Gentium*, 1.⁹ La llum dels pobles no és precisament l'Església, sinó Crist. Així d'explícitament ho diu el text. D'aquesta dada extraïem que l'evangelització no és una manera de posar en el centre l'Església, sinó que l'Església hi ha de posar Jesús.

II. LA DIMENSIÓ HORITZONTAL DE L'ESGLÉSIA

Les expressions de fraternitat en l'Església, com a estil de vida: la comunitat dels germans

L'Església evangelitza sempre que reconeix que el seu Senyor és el Ressuscitat. Aquesta senyoria posa al seu lloc els ministres de l'Església. Aquest senyoriu mostra que sobren preses de possessió, entronitzacions d'homes, títols, insígnies, vestits, cerimònies, còpies del que feien i fan els senyors d'aquest món, és a dir, obres just contràries al que fa criticar Jesús. El despullament, que provoca el Senyor ressuscitat en els seus seguidors, no

---

9 Vegeu Peter HÜRNEMANN, «Theologischer Kommentar zur dogmatischen Konstitution über die Kirche *Lumen Gentium*», dins *Herders Theologischer Kommentar zum Zweiten Vatikanischen Konzil*, 2: *Sacrosanctum Concilium*, *Inter mirifica*, *Lumen gentium*, Freiburg-Basel-Wien: Herder 2009, pàg. 326-327, 355.

és un fonamentalisme més. Uns mínims d'organització són evangèlicament imprescindibles; però els senyors eclesiàstics possessionats o entronitzats no hi troben lloc, en l'anunci de Jesús. Tampoc no hi tenen cabuda els cavallers i els títols pontificis seglars.

Vosaltres, tots, sou germans. Aquesta és la bona nova de Jesús, per a establir una nova convivència que sigui diversa de la que ofereixen els grans del món. És un projecte que Jesús proposava en clara confrontació amb allò que feien els reis i poderosos. Precisava: entre vosaltres no ha de ser així. D'aquí que, viure i escampar sense por aquest missatge pertany a la tasca eclesial més purament evangelitzadora. Aquesta màxima evangelitza per ella mateixa.

La misericòrdia com a grandesa original de l'Església (Cf. Diumenge XXVI durant l'any, col·lecta)

Veia aquella societat atupada i carregada de normes, prohibicions i impostos aplanadors, per a no res. La seva alternativa era la d'anunciar una proximitat de Déu, és a dir, el Regne de Déu, com a començament d'una nova humanitat. Des d'aquesta alternativa canviava les relacions amb el Temple, posava la persona abans que el dissabte, que les observances, que les exclusions per mor del sexe, de malaltia, o la marginació dels infants. Deia que la manera de dirigir no s'havia de semblar en res a la manera de governar i de dominar dels reis i poderosos del món. La fraternitat havia de ser l'estil nou de les relacions humanes. La reparació o la restitució dels béns, entre els quals la fama és el més general, perquè també la tenen els pobres, és imprescindible abans d'acostar-se a l'altar.

La sensació de por en la nostra Església, en molta gent, és evident. Per això, la tendresa de Jesús és irrenunciable. Els creients hem de renovar les arrels de la nostra fe, i ens hem de sentir trobats, com l'ovella perduda, i portats a les espatles del Redemptor. Aquesta preocupació no malaltissa per la felicitat, i felicitat també en termes cristians, per a tothom, ha de marcar un estil d'una pastoral missionera.

III. LA MISSIÓ DE L'ESGLÉSIA COM

A REALITZACIÓ DE LA SEVA IDENTITAT

L'Església que transmet l'anunci del Regne de Déu com a identificació amb l'evangelitzador Jesucrist

En definitiva, l'Església serà més evangelitzadora en la mesura que adori un Déu cada vegada menys eclesiàstic, i esdevingui una Església més posseïda pel misteri de Déu. Evangelitzar és primordialment oferir el Regne de Déu, abans que entrar en qüestions cristològiques i eclesiològiques. Hi ha una prioritat, que respon una mica a la jerarquia de les veritats cristianes.

Oblidar aquesta pedagogia és desconèixer el mil·lenari procés seguit per Déu, en la història de la salvació. És oblidar la categoria de la «synkatabasis», o de la simpatia de Déu per la humanitat, del descens de Déu, fins a atansar-se a la persona humana.

El gran servei que pot fer l'Església és refer el missatge, de manera que torni a esser Evangeli. Va ser la tasca dels primers segles del cristianisme. Llegint els autors antics és possible refer el context mental i social dels oients i dels lectors de l'època.

L'Església oberta a tots els pobles i cultures

Doncs bé, l'Església ha d'establir una mena de concordisme, amb la sensibilitat de certes majories, posant en primer lloc la causa de Déu. Esbrinat què entenem per Déu, des de molts angles. És un poc el que pretenien els primers apologistes cristians, i el que intentaren fer els missioners de l'època moderna, per exemple Matteo Ricci, a la Xina.

És ben cert que hi ha d'haver una evangelització en vistes a les celebracions sacramentals que cauen segons el calendari. Però aquest anunci, en els nostres dies, probablement ja no sigui el més urgent. Hi ha masses de persones que passen per les esglésies per a les quals els sacraments són un fet social. Menys seria d'una altra manera. Aquestes masses superen en nombre els que són batejats, els que fan la primera comunió, els que es casen, els que van als funerals. I, per descomptat, hi ha una immensitat de

bones persones que «passen» de totes aquestes anades als temples catòlics. I és en aquests espais on hi ha d'arribar l'evangelització.

L'Església oberta a totes les situacions

Som arribats a una època en la qual, a la majoria de països europeus, el fet religiós ha quedat molt marginat. Especialment hi ha situacions en les quals els que s'hi oposen tenen reaccions visceral, anàlogues a les que manifesten un nombre excessiu de ministres catòlics. Uns i altres actuen més per emocions visceral, i no per reflexió cultural, i els cristians, a més, obliden que la fe és essencialment una opció i un acte lliure.

Ara bé, en aquesta situació, que no mostra símptomes de canvi, parlar de Déu té una certa acceptació. Jesucrist també és acceptat, mentre que l'Església aixeca sovint oposició. Aleshores, els evangelitzadors, és a dir, tots els cristians, hem de ser prou evangèlics, en el sentit d'aprendre la vivor de la serpent, i saber esperar, malgrat sigui indefinidament, és a dir, amb esperança evangèlica i no proselitista, que Déu doni l'increment a la paraula sembrada. Si donarà trenta, noranta o el cent per cent, no és cosa nostra.

El sentit d'Església creixerà en densitat, en la mesura que l'Església ocupi un lloc ministerial, i no el de l'objectiu final. Estam massa preocupats per les estadístiques. En l'època de la Restauració del segle XIX, i en el paroxisme de l'aplicació del model de l'Església com a societat perfecta, del segle XX, poder mostrar xifres cabaloses de persones de comunió diària era un fet satisfactori. Avui, la sensibilitat i les possibilitats d'evangelitzar són unes altres, i Déu no ha fugit més lluny. És el món que ha canviat, i els poders que el mouen no són controlables.

Replantejament dels anomenats manaments de l'Església

Degué ser a la primeria de 1970, quan des de Roma hom va refermar la validesa del manament d'oír missa tots els diumenges i festes de guardar. Em trobava a un bisbat d'Argentina, un dels

més ben dotats de preveres. Però hi havia nuclis de població que eren a desenes de kilòmetres de la parròquia. Quin sentit té aquesta formulació dels manaments, si probablement per a la majoria dels catòlics és impossible donar-los un acompliment satisfactori? Un amic prevere ha estat uns anys a Kazakhstan, i va experimentar que, després de decennis de manca de preveres, al llarg de la dictadura comunista, els catòlics no s'avenien a participar amb freqüència, no ja setmanal, a la celebració de l'Eucaristia.

He ofert dues mostres de situacions que interpreten la catolicitat de l'Església amb formes inservibles i obsoletes.

D'altra banda, l'evangelització no ha de contribuir a rebaixar la qualitat de la vida i celebració dels creients. Però la historicitat de les formes de ser Església ha d'ensenyar els pastors a ser versàtils, de manera que l'immobilisme no desprestigiï les formes de ser Església. Una forma de ser és la de la celebració sacramental.

Sense aquesta versatilitat, quina bona nova pot ser per a unes persones que desitgen acostar-se a Déu, i les condemnam a viure en pecat? La resposta no consisteix a dir que ja s'alliberaran de la mala consciència. L'evangelització ho és si obre camins de felicitat en nom de Jesucrist. Una església local en la qual han de funcionar a partir d'epiqueies és una església maltractada.

Reconeixement de les esglésies locals, per a arribar a una constant sinodalitat

El primer bisbe de Mallorca va ser elegit per uns bisbes catalans. No podien elegir-lo els membres del Capítol de la Seu, perquè encara no era plenament constituït. A més, aleshores no hi havia cristians mallorquins adults. Ho eren mallorquins, els infants com Ramon Llull. Però els preveres, com els pares de Llull, eren catalans. Ara bé, el segon bisbe ja fou elegit per l'esmentat Capítol, tot seguint la norma canònica vigent. Era un vestigi de la disciplina antiga, que donava el protagonisme al poble i al clergat de cada lloc. Doncs bé, aquella església era tan catòlica com la nostra, i aquell poble cristià, guiat per aquells bisbes elegits varen ser els que varen escampar el cristianisme dins la

Mediterrània. Ja en podem girar de fulls dels escrits dels Sants Pares. Però gairebé no trobarem el nom de cap gran missioner. Sigui'm permès retornar a una menuda aportació, que vaig fer en l'«Assemblea diocesana-81», de la qual prenc aquestes paraules: Del segle I al final del II, «el mapa de les comunitats cristianes canvià notablement. Els autors del canvi no foren individualitats conegudes, ni tampoc, en forma apreciable, els dirigents de les comunitats, sinó que foren els creients com a tals els que onsevulla i en les més variades circumstàncies congriaren noves comunitats». ¹⁰ L'elecció dels bisbes amb intervenció del poble va ser la pràctica normal, fins entrada l'Edat Mitjana. I, ben segur, no tenia més problemes que els que hi ha avui en dia, en què són els nuncis que suplanten la comunitat. Que les dificultats arriben a quedar sufocades no és indicatiu de bona salut cristiana.

En concret, el tractament que rep l'Església de Mallorca en el nomenament dels bisbes és ja humiliant, i d'evangèlic i d'evangelitzador no en té res.

IV. PAUTES PER A UNA ESSLÉSIA DE MALLORCA MÉS EVANGELITZADORA

1. Evangelització des de la sinodalitat

Malgrat els cansaments, no és cert afirmar que a Mallorca no és possible mobilitzar la gent. D'aquí que, si l'Església és una comunitat per a la missió, és coherent que sigui com a assemblea reunida que es plantegi les urgències de l'evangelització, avui i aquí. És una mena de sinodalitat pastoral que ajudarà a prendre consciència de les necessitats de l'evangelització, i podrà proposar-ne els caus adients, per a fer-la efectiva. És clar que, per a poder reunir l'Església a Mallorca, cal que prèviament el laïcat, les religioses i els religiosos, acompanyats pel presbiteri, visquin de l'evangelització, i en comunitats diverses experimentin què demana l'Esperit a les nostres esglésies.

---

¹⁰ «Assemblea Diocesana-81. Corresponsabilitat a l'Església. II: Perspectiva històrica», BOBM 121 (1981), 426434, i, en separata, pàg. 311. Vegeu-ne la pàgina 431 o 8.

Els laics i els membres dels instituts religiosos no són simples destinataris de conclusions, elaborades en altres instàncies. Com a membres del poble de Déu, són cridats a viure la missió amb responsabilitat.

2. Vers la integració dels habitants de Mallorca en un projecte de poble de Mallorca

Entre les urgències per les quals passa l'Església a Mallorca, hi hem de comptar la de la seva identitat, com a poble civilment condret, del qual surten els convocats i convocades per l'evangelització per a constituir l'Església. És un problema que perpetuen els polítics, però que tampoc de part de les més altes instàncies de l'Església no s'ha plantejat mai formalment, com ho demana la tradició missionera de l'Església i, en concret el concili Vaticà II. Hom ha produït documents excel·lents, però és un fet demostrat que han estat els primers a caure en l'oblit. I és que aparentment hom no creu en la dignitat i la igualtat de tots els pobles. Hom considera els problemes de fons com a febres de minories. Ara bé, el núm. 13 de la *Lumen Gentium* segueix vigent a Mallorca. L'Església ha de fomentar el patrimoni de tots els pobles i no li sostreu res.¹¹ En les actuals circumstàncies, que demanen una actitud dialogal dels creients amb la cultura, la reconciliació de l'Església amb el patrimoni històric, cultural i amb els drets civils col·lectius del poble de Mallorca, és només una passa prèvia.

Aquest ensenyament del concili Vaticà II encara no ha estat acceptat per la cadena d'emissores de ràdio de titularitat episcopal, com fa molts anys vaig tenir ocasió de dir-ho en una emissió a ca seva. És d'una urgència total que des del Bisbat de Mallorca ens sentim una mica protegits, com a poble i com a comunitat cristiana. Entre d'altres, castigam l'herència del beat Ramon, al temps que en promovem la canonització. En resum,

---

¹¹ HÜRNEMANN, «Theologischer Kommentar zur dogmatischen Konstitution über die Kirche *Lumen Gentium*», pàg. 388.

l'evangelització ens ha de venir per la mateixa llengua del nostre prototipus d'evangelitzador universal.

3. L'Església de Mallorca ha de ser una comunitat feliç d'haver trobat el Crist

Si tenim la certesa que Déu estima tothom, i que ens estima personalment, i estima la nostra comunitat humana i eclesial, hem de beure d'aquesta font de felicitat fonda. Hem d'esdevenir una Església que no tingui por, ni se senti aclaparada per preocupacions insolubles. Tenim la causa de la nostra existència resolta. Les altres causes són menors, i no ens poden sostreure la felicitat vital. D'aquesta manera, ens disposem a una evangelització que ofereixi allò que dóna sentit a les nostres vides i al nostre poble.

Per tant, l'evangelització ha de ser evangèlica, és a dir, ha d'obrir la porta de la felicitat ja històrica. I no tant per estratègia, sinó per impuls essencial, car des de Jesús de Natzaret, el projecte de Déu és fins i tot nominalment, felicitat, és a dir, bona notícia.

Aquest objectiu condiona el contingut del missatge, que ha de ser cristocèntric. Crist és el si del Pare, que no pot tornar enrere, perquè no pot deixar mai de ser pare. D'aquí que sigui urgent recentrar l'Església i les seves preocupacions. Dins les manifestacions dels pastors de l'Església que tenen una repercussió social, hi ha un excés de temàtica moral del matrimoni, d'ètica, de qüestions escolars, etc. Fins i tot el greu problema de la pederàstia s'ha conduït d'una manera que ha pogut engolir el centre de l'Església, que és Jesús. No és que certes qüestions siguin marginals. Però no podem mai suposar que la gran preocupació de l'Església sigui Jesús. Una carta pastoral d'un bisbe, sobre la Quaresma, ni esmentava el nom de Jesús. El recentrament ens ha de fer sortir de donar per suposades les dependències primordials que té l'Església respecte del seu origen en el Pare, pel Fill, en l'Esperit Sant.

L'home nou s'ha d'encastar més radicalment en el Crist. L'Església ha d'evangelitzar proposant una nova antropologia, una

mica alliberada de certes derivacions prevalentment sociològiques que poden escolar-se d'una concepció de l'Església en termes exclusivament sociològics. L'evangelització ha d'optar per entrar en la interioritat humana, dins la qual amb gran respecte hi ha de fer brostar suaument una conversió radical que mostri l'opció per Déu en Jesucrist.

Per tant, l'evangelització ha de ser atraient, car és la forma evangèlica coneguda. En efecte, mai no trobam en Jesús ni amenaces, ni coaccions. Sempre convida, sempre dona l'oportunitat del «si vols». Sant Agustí comentava el verset 44, del capítol sisè de Sant Joan: «Ningú no pot venir a mi si el Pare que m'ha enviat no l'atreu. I als qui vinguin a mi, jo els ressuscitaré el darrer dia», tot insistint en què Jesús encarna tots els anhels més profunds de la persona humana. Per això, el Pare ens el mostra, per tocar el nostre interior, i que, així atrets, arribem a ell.¹²

Ha de ser alliberadora, el que vol dir redemptora o salvadora. Són tres termes equivalents. Cap dels seus matisos es pot perdre, i han de passar a l'anunci missioner.

Ha de ser alliberadora, en el sentit que cap persona humana s'ha de sentir subjecta a una altra. És una llibertat relacional, que expressa l'únic senyoriu de Deu.

És una llibertat que es fonamenta en la igualtat, tant creacional, com redemptora, en el sentit que, en Crist, ningú no és més persona que un altre, i ningú no és més redimit que un altre, i cap època i cap cultura és més lluny de l'evangeli que les altres, i, totes sempre, no just en un cop inicial, són en procés de purificació.

El primer missatge de l'obra magna de Ramon Llull és el de la felicitat de Déu i el de la felicitat dels homes

Si Jesús de Natzaret comença presentant-se com a Evangeli, segons ho llegim al començament de la versió de Marc, 1,1, amb un genitiu epesegètic, és a dir, que l'Evangeli de Jesucrist, és

---

¹² Josep AMENGUAL I BATLE, *La atracció del Padre y la fe en Cristo*, Bilbao: Mensajero 1973, especialment les pàg. 86-87.

Jesucrist: «Comença l'evangeli de Jesús, el Messies, Fill de Déu», per la seva banda, Llull va encetar el *Llibre de contemplació* tot mostrant que Déu és felicitat, és a dir, font de bona nova, evangeli fontal:

Primer llibre. Comença la primera distinció: D'alegre. Capítol I. Com hom se deu alegrar per ço com Déus és en ésser.¹³

L'evangelització que des de Mallorca hem de relançar, quan som al llindar del setè centenari de la mort del beat Ramon Llull, rep la inspiració de l'Amat, font de felicitat, i es posa en la imitació de l'Amic, Ramon, que inaugura la seva obra cabdal, i l'escrit emblemàtic de la llengua catalana, el *Llibre de contemplació*, amb una entrada sobre la felicitat de Déu vessada a la humanitat.

Llull ens mena, en el capítol II, a contemplar la persona com a gran regal del Creador, que li dóna la possibilitat de ser, d'existir, de no ser privació. D'aquesta nova, d'aquest evangeli que ens diu que som, i que som per Déu, Llull puja a l'alabança de Déu:

6. Llaor e gràcies a Vós, Sényer Deus, vos fa lo vostre servidor, com haveu remembrat e posat en son cor l'alegre que ell deu haver de son ésser, perquè no és en no ésser.¹⁴

Aquesta experiència de viure com a criatura de Déu, retorna a l'estimació de la vida, do el més preuat de què fruïm, i que ens posa en relació i comunió solidàries amb les persones de tots els pobles i cultures. És una contemplació ecumènica, que transcendeix qualsevol frontera i fita:

17. Jo us clam mercè, Sényer, que us plàcia que, en aquest temps que us plaurà jo viva, que tota hora sia alegre, enaixí que ab alegre vaja e siga, e dorma e vetle, e, que es faça, tota hora sia alegre.¹⁵

---

13 *Ramon Llull, Obres essencials*, II, (Biblioteca Perenne, 17), Barcelona: Selecta 1960, pàg. 97 i 108. Vegeu la molt útil edició abreujada per Josep Enric RUBIO ALBARRACÍN, *Llibre de contemplació. Antologia*, (Biblioteca Barcino), Barcelona: Barcino 2009, pàg. 35, 61-62. Aquesta edició darrera és l'única existent en les llibreries.

14 *Ramon Llull, Obres essencials*, II, pàg. 110. Text amb lleus adaptacions que hi hem aplicat. No el du l'antologia de RUBIO ALBARRACÍN.

15 *Ramon Llull, Obres essencials*, II, pàg. 110. RUBIO ALBARRACÍN, *Llibre de contemplació*, pàg. 63.

Llull, apassionat per la felicitat, va emprendre la missió, per escampar aquella experiència del Déu salvador, i encara tornava a contemplar tot alabant el Creador, amb expressions que mostren una circularitat entre ésser i ser feliç, i ser feliç com a font de la plenitud de l'ésser:

18. On jo us clam mercè, Sényer, que us plàcia que enaixí com tot mon ésser és en ésser, que tot sia en alegre, e tot alegre sia en món ésser.¹⁶

D'aquí que segueix el capítol tercer, amb aquest epígraf:

Capítol III. Com hom se deu alegrar de l'ésser de son proïme.¹⁷

I la conseqüència que en treu, surt de tota gelosia i de tota estretor del cor,

3. [...] car pròpia cosa és a l'hom bo e vertuós que s'alegre tota hora de bé, doncs, si alegre és l'home com veu bé en si mateix, alegre deu ésser en si mateix com veu bé en son proïme.¹⁸

L'evangelització, per tant, amb aquest missatge lluminós empeny a l'universalisme del reconeixement de totes les persones en plena igualtat. Amb aquesta obertura, hom pot emprendre la missió més específicament religiosa. Es tracta d'una proposta del beat Ramon que esperona l'Església a Mallorca a sortir de si mateixa, per forts que siguin els reptes interns, per tal de ser significativa en la societat pluralista del segle XXI illenc i universal.

4. Des del servei als pobres, a l'evangelització dels pobres

L'Església, a Mallorca, des de fa anys –i pensam ben específicament quan «Càritas» era també un centre i un focus de reflexió per a la transformació de la nostra convivència, vers una convivència més justa–, ha donat mostres d'una gran sintonia amb les necessitats dels pobres. Aquest patrimoni, tan evangèlic i tan evangelitzador per ell mateix, podria ser una plataforma de trobada dels cristians per tal de descobrir plegats com podem

---

¹⁶ Ramon Llull, *Obres essencials*, II, pàg. 110. RUBIO ALBARRACÍN, *Llibre de contemplació*, pàg. 63.

¹⁷ Ramon Llull, *Obres essencials*, II, pàg. 111.

¹⁸ Ramon Llull, *Obres essencials*, II, pàg. 111.

esdevenir una Església més evangelitzadora. El testimoni és empíricament vàlid, per tant, de la vida podríem arribar a una paraula més creïble. De tota manera, el servei als pobres ha de ser integrat sempre més explícitament dins el projecte d'evangelització de l'església local.

5. Des de la missió *ad gentes* d'uns religiosos, preveres, laics, a una missió de tota la comunitat cristiana

Som a la cloenda del III Centenari del naixement del beat Juníper Serra, missioner franciscà a Califòrnia. Per molt que hagi davallat el nombre de missioneres i missioners religiosos i preveres diocesans enviats *ad gentes*, la vocació missionera de l'Església a Mallorca no ha minvat. Tal vegada hàgim de redimensionar les possibilitats actuals, comptant més amb el laïcat, ja força present; però que pot ser convidat com a instància que també envia en nom d'un poble missioner. Si el laïcat és Església, també ha d'intervenir a desvetlar vocacions missioneres, en formar-les, en acompanyar-les i en enviar-les. Que el bisbe és el que envia formalment no entra en discussió.

No pertany al projecte de missió *ad gentes* la que hem de mantenir amb les comunitats de cristians provinents de països diversos que fan les seves celebracions. Un diàleg respectuós i no gens aclaparador podrà servir per a integrar en la comunitat creient de Mallorca moltes d'aquestes persones. Això ens envigorirà com a poble i com a poble de Déu.

La missió *ad gentes*, com en temps del Beat Ramon Llull, ha deixat de ser exterior. I com Llull, l'hem de tornar a plantejar. Ell ho va fer en termes no proselitistes. Hi ha col·lectius que segueixen les religions ancestrals dels seus països d'origen. És important emprendre una evangelització que comenci per besllumar com es troben religiosament. Déu els és present. Però, tal vegada hi hagi persones que se sentin soles, disperses. Una estimació per allò que els dóna sentit pot ser el rostre amable de Jesús, sense que el coneguin.

Hi ha altres col·lectius musulmans que han d'experimentar que l'Església de Jesucrist no és la dels colonitzadors que arranaren els seus pobles. Plantejar-nos el fet que aquests grups existeixen ja ha estat una passa. I, si sabem fer la segona, que consisteix a no tractar-nos com a enemics, serà una manera segons la qual unes portes quedaran obertes, almenys per a la convivència i per a la pau. No podem amagar-nos darrere la pantalla, ja aixecada, que els musulmans ens volen reconquistar. Probablement sigui un projecte de molts dirigents. No podem ser ingenus. Sabem el procés que ha seguit i segueix l'Islam per a implantar-se. Ara bé, els cristians no podem pagar amb la mateixa moneda, però evangèlicament hem de ser vius com les serpents.

6. Iniciar una etapa en què assagem donar una dimensió més evangelitzadora a les celebracions sacramentals

Tornam a topar amb el fet que la idea de l'Església, i dels sacraments, més estesa roman dins el món social i cultural. Hi ha una ruptura en la comunicació. Aleshores, una gran part de la força consisteix a tornar a sembrar la llavor de la fe.

Les reformes mai no han vingut de dalt. D'altra banda, la nostra Església a Mallorca té prou recursos personals per a analitzar què passa en la regressió que hi ha entre els cristians per allò que fa a les celebracions sacramentals. Podem anar vora una església voluntarista i creguda que no experimenta com Jesucrist ens salva gratuïtament. Seria un retorn al paganisme. D'aquí que ens trobam en un moment que ens demana que ens autoevangelitzem.

Si precisam el problema de les celebracions sacramentals, no podem quedar impassibles i quedar badocant com en els temps del llarguíssim preconcili, sabent allò que experimentaven a França, Bèlgica i Alemanya, per exemple, però aquí res no s'immutava. No som menys església que les altres. Per això, cal que sigui l'Església que peregrina a Mallorca que es proposi evangelitzar i culminar aquesta tasca amb la celebració. Molts aspectes de les celebracions poden ser objecte d'experiències. Molts grups, ben

informatats prèviament, poden actualitzar la celebració penitencial, encara que no sigui en termes estrictament sacramentals, etc.

És ben cert que per aquí no tornarem a omplir els temples. Tampoc no és aquest l'objectiu, que mira que les celebracions dels misteris del Crist siguin més fructuoses avui per a nosaltres. D'aquí ho podran ser per a altres.

7. Reconèixer com els sants que ha produït l'Església de Mallorca són fruits madurs d'una Església evangelitzadora

Que a Mallorca tinguem una tradició de santedat reconeguda, des de Ramon Llull, nascut als dos anys de la implantació de l'actual poble, és una herència immensa, fins i tot per a aquelles persones mallorquines que no creuen, o creuen altrament. Els sants sempre han donat qualitat a la vida. Llull, a més, empès per la missió, és el principal configurador de la nostra llengua, i autor de llibres missioners, teològics, filosòfics, científics i literaris de primer ordre. Les canonitzacions i beatificacions no han de contribuir a devaluar la santedat diària de tot el poble de Déu, ni la santedat reconeguda per l'Església.

Tot poble necessita els seus referents, els models sortits de la seva pròpia nissaga. Vora els literats, metges, enginyers, viatgers, científics, esportistes, etc., també els seguidors de Jesús necessitem aquells que ens diuen que és possible arribar a la plenitud de vida en aquests dies. Que siguin molts no és un mal. Cal que tornem raonables: Mallorca, en els segles XIX-XXI ha crescut en població d'una manera mai abans pensada. Aleshores, si no hi hagués més sants reconeguts, seria un indicatiu d'empobriment de la vida cristiana. Les canonitzacions són la collita de l'anyada, de la nostra Església, amb la qual mostrem que l'evangelització va ser profitosa.¹⁹

---

¹⁹ Ho volguérem expressar a «La Seu de Mallorca com a emblema de la nova església en el Regne enmig de la mar», en *Jaume II i la Catedral de Mallorca*, Mercè GAMBÚS SAIZ - Pere FULLANA PUIGSERVER (coords.), (Col·lecció Seu de Mallorca, 3), Mallorca: Catedral de Mallorca 2012, pàg. 17-70, especialment al paràgraf: «La Seu, Santuari dels sants de Mallorca», pàg. 38-39.

El Beat Juníper Serra pertanyé a una generació de missioners, del segle XVIII, Llull és el gran missioner entre els segles XIII i XIV. Enguany (2013) el papa Francesc ha reconegut les virtuts heroiques del gran missioner popular mallorquí del segle XIX, P. Joaquim Rosselló i Ferrà, fundador dels Missioners dels Sagrats Cors. Era l'exponent d'una generació de preveres apostòlics, apassionats per l'evangelització, admiradors del místic i màrtir Ramon Llull. El P. Rosselló va manifestar a Mn. Melcior Massot i Planes que Ramon Llull seria canonitzat sense que l'haguessin beatificat formalment.²⁰

---

20 Maioricens. *Beatificationis et canonizationis Servi Dei Ioachim Rosselló i Ferrà, Fundatoris Congregationis a SS. Cordibus Iesu et Mariae (1833-1909). Positio super virtutibus et fama sanctitatis. II, Summarium ex Processu Ordinario Maioricensi et ex Processu supletorio Maioricensi*, (Congregatio de Causis Sanctorum. P. N. 539), Madrid 1996, pàg. 115, \$ 450. Vegeu, Josep AMENGUAL I BATLE, *Columna y Antorcha de la Iglesia de Mallorca. P. Joaquim Rosselló i Ferrà*, Madrid 1996, pàg. 218.